

ontwikkeling in het algemeen zouden kunnen hebben, betreft, vestigt HAMMER in het bijzonder de aandacht op het chronologisch samenvallen van het begin van de schildklierfunctie en van de enchondrale verbeening (vgl. BIEDL), ook bij andere hogere gewervelde dieren. Andere, dergelijke coïncidenties (bijv. eerste kraakbeenvorming — begin van de parathyreoïdfunctie) vindt HAMMER slechts misschien niet toevallig. In het algemeen acht HAMMER het op het oogenblik onmogelijk de vraag te beantwoorden, in hoeverre eenig verband tusschen oorzaak en uitwerking bestaat. Wanneer men bedenkt, hoe weinig pathologen histologisch, met zekerheid, aan coupes van bijv. een menselijke schildklier kunnen zien (of beweren zulks te kunnen) óf, hoe en hoe sterk dat orgaan functioneerd heeft, dan zou men gaarne anderen, die van endocrine organen van lagere gewervelde dieren of van embryo's, op grond van histologische bevindingen, zoo maar de functie kwalitatief en quantitatief kunnen schatten en gaarne op zoo'n schatting verdere hypothesen bouwen, de omzichtigheid van HAMMER willen aanbevelen.

CHR. VAN GELDEREN.

Immunitet tegen sarcoom van Rous bij een kip. —

A. FISCHER vond bij één kip, die op de meest verschillende wijzen met sarcoomcellen werd geënt, nooit een reactie. Daar dit een bijzondere waarneming is, is het dier nog in leven gehouden. Maar wel heeft FISCHER reeds verschillende proeven genomen om de oorzaak van deze immunitet op te sporen. Bij één dezer proeven bleek, dat sarcoomcellen, in het plasma van het immune dier gekweekt, geen afwijkingen vertoonen ten opzichte van kweken in plasma van niet-immune kippen. Zelfs na maandenlang kweken bleven veranderingen der sarcoomcellen achterwege. Waarschijnlijk berust dus de immunitet in dit geval niet op eigenschappen der weefselvochten, maar van de weefsels zelf (*Arch. f. exper. Zellforschung*, Bnd. I, H. 3).

M. W. WOERDEMAN.

Bloedcellenhaarden in vetweefsel van volwassenen. —

Door E. PETRI werden in het retroperitoneale vetweefsel bij bacterieel toxische aandoeningen speldenknop- tot boongroote weeke donkerroode haarden gevonden, welke men met het bloote oog gemakkelijk zou kunnen houden voor lymphklieren, waarin bloedingen hadden plaats gevonden. Bij mikroskopisch onderzoek bleken deze haarden in het overigens onveranderde vetweefsel haemoblastische haarden te zijn, die zich verder ontwikkelen tot lymphklieren. De hier plaats vindende prosoplasie van het vetweefsel schrijft PETRI toe aan een prikkeling door bakterietoxinen (VIRCHOW's *Archiv*, Band 258, H. I—2).

J. P. L. HULST.

Castratie(?) door Röntgenstralen. — Bestraling van de vrouwelijke geslachtsklier veroorzaakt bij voldoende doseering vernietiging van de follicels van DE GRAAF en daardoor ophouden der menstruatie. Men heeft dit proces *Röntgen-castratie* gedoopt, een onbloedige castratie, waarvan de uitwerking zou overeenkomen met de bloedige operatieve castratie (ASCHNER, KOUWER, e.a.).